

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเทศบาล อำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวนเด็ก 426 คน ชาย 232 คน หญิง 194 คน โดยใช้แบบสอบถามส่วนตัวอย่าง 217 คน ในปีการศึกษา 2542 จากเด็กสังกัดในโรงเรียนเทศบาลทั้ง 11 โรงเรียน และเมื่อจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาแล้วสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของภาครัฐและภาคเอกชน และสถานที่ใกล้เคียงของจังหวัดเชียงใหม่ และตลอดจนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการประมวลความคิดเห็น ผู้ศึกษาใช้ค่าความถี่สร้างข้อสรุปแล้วนำมาอภิปรายเป็นความเรียงผลการศึกษารูปได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. โอกาสทางการศึกษาของนักเรียนเทศบาล อำเภอเมืองเชียงใหม่

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เมื่อจำแนกตามอายุพบว่า มีอายุระหว่าง 12-13 ปี เด็กอาศัยอยู่กับผู้ปกครองมากที่สุด สำหรับผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีรายได้ต่ำกว่า 3,001-5,000 บาท / เดือน ค่าใช้จ่ายรายวันของเด็กนักเรียน ประมาณ 11-15 บาท / วัน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมานับถือศาสนาคริสต์ อันดับสุดท้ายศาสนาอิสลาม นักเรียนมีจำนวนพี่น้อง 1-3 คน สภาพของบิดามารดาส่วนใหญ่สมรส หย่าร้าง และบิดามารดาเสียชีวิต

นักเรียนส่วนใหญ่มีพี่น้องที่เรียนอยู่ในโรงเรียนนี้

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนเทศบาล อำเภอเมืองเชียงใหม่
โอกาสทางการศึกษาของเด็กในโรงเรียนเทศบาลทั้ง 11 มีดังต่อไปนี้

1. โอกาสในการศึกษาต่อด้านนโยบายของสถานศึกษา
2. โอกาสในการศึกษาต่อด้านความมีชื่อเสียงของสถานศึกษา
3. โอกาสในการศึกษาต่อด้านได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในโรงเรียน
4. โอกาสในการศึกษาต่อด้านระยะทางจากบ้านกับสถานศึกษาของนักเรียน
5. โอกาสในการศึกษาต่อด้านค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา
6. โอกาสในการศึกษาต่อด้านโรงเรียนจัดการต่าง ๆ ให้นักเรียน
7. โอกาสในการศึกษาต่อด้านโรงเรียนจัดหาทุนการศึกษาให้แก่ผู้เรียนดีแต่ยากจน

อภิปรายผล

จากการศึกษาโอกาสทางการศึกษาของเด็กที่จบการศึกษาของนักเรียนเทศบาล อำเภอเมืองเชียงใหม่ทั้ง 11 โรงเรียน พบว่าโอกาสทางการศึกษาหลังจากที่เด็กจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้ว มีด้วยกันหลายช่องทางเด็กจากครอบครัวที่ผู้ปกครองนั้นฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี มีระดับการศึกษาสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สภาพการอยู่ร่วมกันภายในครอบครัวมีความอบอุ่นจะมีโอกาสได้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมการศึกษาที่คนในสังคมส่วนใหญ่มองเห็นได้ชัดเจน ส่วนเด็กจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจนหรือยากจนและผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะไม่ค่อยมีโอกาสทางการศึกษาในระบบ แต่โอกาสทางการศึกษาของเด็กกลุ่มนี้จะเป็นการศึกษาจากระบบโรงเรียน การศึกษาแบบไม่เป็นทางการ การศึกษาตามธรรมชาติวิสัย เช่น การได้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีโอกาสฝึกอาชีพจากสถานประกอบการฝึกอาชีพจากการทำงานหรือจากการช่วยบิดามารดาทำงาน ซึ่งเด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยประสบการณ์การเรียนรู้จากการประกอบอาชีพที่ตนเองไปประกอบการอยู่ การเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการนี้เป็นการเรียนรู้ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป และเป็นการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก โดยบิดามารดาหรือนายจ้างเป็นผู้สอน เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ บางกลุ่มก็มีโอกาสได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์

การเรียนการสอนเป็นการถ่ายทอดความรู้ของคนที่เกิดขึ้นนอกโรงเรียนคนในสังคมส่วนใหญ่มองข้ามสิ่งเหล่านี้ เพราะไปยึดหลักคิดว่าการศึกษาคือต้องเกิดขึ้นหรือเรียนกันในโรงเรียน

เท่านั้น อันที่จริงแล้วการศึกษาหรือการเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นทุกวัน เวลา และทุก ๆ จุดในสังคม (โกวิท วรพิพัฒน์ หน้า 26)

โอกาสทางการศึกษาของมนุษย์เรานั้น ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด ในเมืองหรือในชนบทห่างไกล มิได้หมายความว่า การที่มีโรงเรียนเพิ่มขึ้นมาก ๆ แล้ว คนในสังคมจะมีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนเหมือนกันหมดทุกคนเสมอไป การที่คนจะมีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไรวินั้น ย่อมมีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องหลายประการ อาจจะแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภทคือ

1. ปัจจัยในครอบครัว ซึ่งประกอบไปด้วยฐานะ ทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ของคนในครอบครัวจะเป็นตัวกำหนดโอกาสทางการศึกษาของคน ผลจากการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับ (เสนห์ จามริก 2532 หน้า 23; สัจจ อุทรานันท์ 2513 หน้า 105; ปราณี สุรินทร์กิจ 2520 หน้า 27)

2. ปัจจัยภายนอกครอบครัว ซึ่งประกอบไปด้วย ค่าใช้จ่ายในการศึกษาคนส่วนใหญ่เข้าใจว่าการศึกษาคือการลงทุน ในการเล่าเรียนของบุตรหลานนั้น ๆ จะต้องเสียค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือ อุปกรณ์การเรียน ค่าอาหาร ค่ารถ ค่าเครื่องแต่งกาย ในปีการศึกษาหนึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องเหล่านี้เป็นจำนวนหลายพันบาท คนที่มีฐานะดีก็จะสามารถส่งบุตรหลานให้เรียนต่อในระดับสูงได้

ในด้านการแพร่กระจายข่าวสารนั้น ปัจจุบันสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลได้ดีที่สุด โดยเฉพาะโทรทัศน์ เช่นเดียวกับ (ประหยัด จิระวรพงศ์, อ้างใน ณรงค์ สมณะ, 2536, หน้า 25)

การจัดการศึกษาให้คนได้เรียนรู้เรื่องท้องถิ่นและสังคมของตนเอง ชุมชนจะมีคุณค่าเป็นแหล่งความรู้ และความสามารถถึงจุดคนได้ โดยการจัดการศึกษาทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ โดยให้ความสำคัญแก่บ้าน วัด และชุมชน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ (อกิน รพีพัฒน์, 2533, หน้า 47 – 51)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาโอกาสทางการศึกษาของเด็กในโรงเรียนเทศบาลทั้ง 11 โรงเรียน มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนภาครัฐบาลได้ควรจะมีโอกาสดังต่อไปนี้

1. เด็กควรจะได้เรียนดี โดยโรงเรียนคัดเลือกเด็กจากโรงเรียนเทศบาล คัดเลือกเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้เลยจากเกรด ผลการเรียนของเด็กส่งโควต้าเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของแต่ละปีไป

2. ควรจัดครูแนะแนวออกบริการแนะแนวทางโอกาสการเลือกเรียนในโรงเรียนของ
ภาครัฐบาลมาแนะนำตามโรงเรียนสังกัดเทศบาลทั้ง 11 โรงเรียน โดยจัดรวมเป็นกลุ่มโรงเรียน
เชิญมาให้คำแนะนำหลาย ๆ โรงเรียน และตลอดจนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนด้วยและโรงเรียน
ภาคเอกชนด้วย

3. ควรจัดหาทุนให้เด็กได้ศึกษาต่อในแต่ละปีให้มีจำนวนมากขึ้นจากเดิม